

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ที่กำลัง ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 390 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถาม ให้ผู้เรียนตอบคำถามตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย 5 ภาคเรียน (GPA) รายได้รวมของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยการติดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล แล้วดำเนินการนัดหมายกับโรงเรียน โดยนำหนังสือขออนุญาต จากภาควิชาประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง โดยสำรวจ การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เลือก ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา กลุ่มละ 130 คน โดยวิธีการ จับฉลากแบบไม่ใส่คืน หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในแต่ละกลุ่มโดยใช้ แบบสอบถาม หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และมีข้อมูลครบถ้วนมาทำการสร้างรูปแบบการลง รหัส (Coding Form) เพื่อเตรียมสำหรับบันทึกข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D) จำแนกตามกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา 2) การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล เพื่อทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูลที่วิเคราะห์ด้วยสถิติจำแนกกลุ่ม ประกอบด้วย การทดสอบการแจกแจงแบบปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normal Distribution) ของตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติทดสอบ Kolmogorove-Smirnov และ การตรวจสอบความเท่ากันของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแต่ละกลุ่ม (Variance-Covariance Matrix) โดยใช้สถิติทดสอบ Box'M Test 3) การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ การหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกกลุ่ม การหาค่าสถิติที่เกี่ยวข้องกับสมการจำแนกกลุ่ม การหาค่าร้อยละของความถูกต้องในการพยากรณ์การเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 390 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.51 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 39.49 เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนจำแนกตามกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา พบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญเป็นเพศหญิงร้อยละ 71.54 เพศชายร้อยละ 28.46 สายอาชีพเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.38 เป็นเพศชายร้อยละ 44.62 และสายศาสนา เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.61 และเพศชายร้อยละ 45.39

ผลการศึกษาจำนวนนักเรียนจำแนกตามโรงเรียนพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยามีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.52 รองลงมาเป็นโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ คิดเป็นร้อยละ 23.08 โรงเรียนอัสตวัรกีเยห์อิสลามียะห์ คิดเป็นร้อยละ 18.72 โรงเรียนศรีฟ้ารัตนาวิทยา คิดเป็นร้อยละ 10.52 โรงเรียนศิริธรรมวิทยา

คิดเป็นร้อยละ 9.21 โดยโรงเรียนวัฒนมรรวมอิสลาม มีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.21

ผลการศึกษาปัจจัยด้านอาชีพหลักของผู้ปกครองนักเรียน ที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.28 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 33.85 ผู้นำศาสนา/ครูสอนศาสนา คิดเป็นร้อยละ 10.51 ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 3.85 พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 0.51 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ทั้งสามกลุ่มประกอบอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานราชการ มากที่สุด รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร/ประมง ผู้นำศาสนา/ครูสอนศาสนา ธุรกิจส่วนตัว พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง ตามลำดับ

ผลการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.51 รองลงมาคือ เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 24.62 นักเรียนตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 24.36 ญาติพี่น้องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 12.96 และ ครูมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 7.95 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ในการตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญ สามอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ ตัดสินใจเลือกด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือพ่อแม่และเพื่อน ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพและสายศาสนา ที่พ่อแม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนมากที่สุดทั้งสองกลุ่ม โดยสามอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพได้แก่ พ่อแม่ ตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง และเพื่อน ตามลำดับ สำหรับสายศาสนานั้น สามอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจได้แก่ พ่อแม่ เพื่อน และตัดสินใจเลือกเรียนด้วยตนเอง ตามลำดับ

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 2.88 รองลงมาคือ นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญ เท่ากับ 2.77 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 2.34

ผลการศึกษาด้านการเชื่อในความสามารถของตนพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความเชื่อในความสามารถของตนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญมีความเชื่อในความสามารถของตนสูงที่สุดคืออยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพ

มีความเชื่อในความสามารถของตนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนามีความเชื่อในความสามารถของตนน้อยที่สุดในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35

ผลการศึกษาด้านเจตคติต่อการเรียนพบว่า โดยรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญและสายศาสนามีเจตคติต่อการเรียนเท่ากันคืออยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7 รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพมีเจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

ผลการศึกษาด้านความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า โดยรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญมีความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพมีความเชื่อในความสามารถของตนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

ผลการศึกษาด้านความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาพบว่า โดยรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา เฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญมีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนามีความคาดหวังต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45

ผลการศึกษาด้านรายได้รวมของครอบครัวพบว่า โดยรวมนักเรียนมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 11,925.64 บาท เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญมีรายได้ของครอบครัวสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13,761.53 บาท รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11,776.92 บาท และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพมีรายได้ของครอบครัวน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10,238.46 บาท

ผลการศึกษาด้านความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียนพบว่า โดยรวมความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญและสายอาชีพมีความคาดหวังของผู้ปกครอง

ต่อการศึกษาของผู้เรียนเท่ากัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนามีความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

ผลการศึกษาด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อของผู้เรียนพบว่า โดยรวมนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่านักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมาคือนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 และนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกเรียนสายศาสนาได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาต่อน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล

2.1. ผลการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลแต่ละตัวแปรด้วยสถิติ Kolmogorov smirnov พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงแบบปกติ ยกเว้นตัวแปรด้านรายได้รวมของครอบครัวที่ไม่มีการแจกแจงแบบปกติ จึงส่งผลให้ข้อมูลไม่ได้มีการแจกแจงแบบปกติหลายตัวแปรด้วย

2.2. ผลการตรวจสอบเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรอิสระในแต่ละกลุ่มโดยใช้สถิติทดสอบ Box's M test พบว่า ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา ประกอบด้วย

3.1. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระในการจำแนกกลุ่ม การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ผลของการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรอิสระในการจำแนกกลุ่ม ซึ่งจำแนกตามการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา พบว่าตัวแปรจำแนกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันทั้งหมด 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเชื่อในความสามารถของตน ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ความ

คาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายได้รวมของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน อิทธิพลจากบุคคลแวดล้อมประกอบ ด้วยอิทธิพลจากตนเอง และอิทธิพลจากพ่อแม่ แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร มีความเหมาะสมในการจำแนกกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่มที่แตกต่างกัน

3.2. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ

ค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอล (Canonical Discriminant Function Coefficients) ของตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการจำแนกกลุ่มผู้เรียน ออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ และกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายศาสนาได้ดี มีทั้งหมด 9 ตัวแปร ดังนี้ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเชื่อในความสามารถของตน ความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ความคาดหวังต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายได้รวมของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน อิทธิพลจากตนเอง อิทธิพลจากพ่อแม่ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลของฟังก์ชันที่ 1 เท่ากับ -.493 .275 -2.235 .254 -3.382 .000 .152 1.969 และ 2.541 ตามลำดับ มีค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 16.293 ค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลของฟังก์ชันที่ 2 เท่ากับ -.136 -1.586 .383 -2.681 .194 .000 .590 2.314 2.279 ตามลำดับ มีค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ 9.858

ค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐาน (Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients) แสดงถึงความสำคัญของตัวแปรอิสระในการจำแนกกลุ่ม ซึ่งสามารถเทียบได้โดยตรง เนื่องจากปรับให้อยู่ในรูปไม่มีหน่วย (ไม่พิจารณาเครื่องหมาย) ผลการวิเคราะห์พบว่า ฟังก์ชันที่ 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกสายการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดีที่สุดคือ อิทธิพลจากพ่อแม่ รองลงมาคือ อิทธิพลจากตนเอง ความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา การเชื่อในความสามารถของตนเอง รายได้รวมของครอบครัว เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน และตัวแปรที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุดคือ ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิคอลมาตรฐานเท่ากับ 1.192 .979 .691 .545 .322 .239 .129 .070 .047 ตามลำดับ ฟังก์ชันที่ 2 ตัวแปรที่สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกสายการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดีที่สุดคือ อิทธิพลจากตนเอง รองลงมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายได้ของครอบครัว อิทธิพลจากพ่อแม่ ความ

คาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน การเชื่อในความสามารถของตนเอง เพศ และ ตัวแปรที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุดคือความคาดหวังของผู้เรียนต่อศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คานอนิโคลมาตรฐานเท่ากับ 1.151 .744 .497 .409 .320 .271 .093 .066 .040 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปร (Structure Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำแนกกลุ่มและคะแนนจำแนก (Discriminant Score) เป็นค่าที่บอกให้ทราบว่าตัวแปรจำแนกกลุ่มตัวใดที่สามารถจำแนกกลุ่มได้ดีที่สุด ซึ่งตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างตั้งแต่ .3 ขึ้นไป เป็นค่าที่มีน้ำหนักมาก ดังนั้นฟังก์ชันที่ 1 มีตัวแปรสำคัญในการจำแนกนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม มีทั้งหมด 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากค่าสูงสุดได้แก่ คือ ความคาดหวังของผู้เรียนต่อ การศึกษาระดับอุดมศึกษา รายได้รวมของครอบครัว การเชื่อในความสามารถของตน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเท่ากับ .696 .661 และ .596 ตามลำดับ ฟังก์ชันที่ 2 มีทั้งหมด 3 ตัวแปร เรียงลำดับจากค่าสูงสุดได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างเท่ากับ 737 .463 และ .439 ตามลำดับ

3.3. ค่าสถิติที่เกี่ยวข้องกับสมการจำแนกกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา

ผลการทดสอบนัยสำคัญในการจำแนกกลุ่ม พบว่า ทั้ง 2 ฟังก์ชันสามารถกลุ่มจำแนกผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญ สายอาชีพและสายศาสนา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.000$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวในฟังก์ชันที่ 1 และ ฟังก์ชันที่ 2 ทำให้ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 แตกต่างกัน

ผลการทดสอบโดยใช้สถิติ Wilk Lambda ซึ่งเป็นค่าสถิติที่จะช่วยทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่ากลางทั้ง 3 กลุ่มว่าเท่ากันหรือไม่ พบว่า ฟังก์ชันที่ 1 มีค่า Wilk Lambda เท่ากับ .398 และ ฟังก์ชันที่ 2 มีค่าเท่ากับ .715 ซึ่งแสดงว่าฟังก์ชันที่ 1 จำแนกกลุ่มได้ดีกว่าฟังก์ชันที่ 2 ฟังก์ชันที่ 1 จึงมีความเหมาะสมในการใช้เป็นสมการจำแนกกลุ่มมากกว่าฟังก์ชันที่ 2

ผลการพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Value) ซึ่งเป็นค่าอัตราส่วนระหว่างความผันแปรระหว่างกลุ่ม (Sum Square Between Group) กับความผันแปรภายในกลุ่ม (Sum Square Within Group) พบว่า ฟังก์ชันที่ 1 มีค่าไอเกนมากกว่าฟังก์ชันที่ 2 โดยมีค่าไอเกนเท่ากับ .796 และ .399 ตามลำดับ ดังนั้นฟังก์ชันที่ 1 จึงสามารถทำให้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มมีค่ามากกว่า

ความแตกต่างภายในกลุ่ม มากกว่าฟังก์ชันที่ 2 ดังนั้นฟังก์ชันที่ 1 จึงมีความเหมาะสมในการใช้ เป็นสมการจำแนกกลุ่มมากกว่าฟังก์ชันที่ 2

ผลการพิจารณาค่า Canonical Correlation ยกกำลังสอง ซึ่งแสดงถึงสัดส่วนของความผันแปรของการจำแนกกลุ่ม จากตารางฟังก์ชันที่ 1 มีค่า Canonical Correlation เท่ากับ .666 แสดงว่าฟังก์ชันที่ 1 สามารถอธิบายความผันแปรของการจำแนกกลุ่มเท่ากับ 44.35 % และฟังก์ชันที่ 2 มีค่าเท่ากับ .534 แสดงว่าฟังก์ชันที่ 2 สามารถอธิบายความผันแปรของการจำแนกกลุ่มเท่ากับ 28.51 % ดังนั้นฟังก์ชันที่ 1 จึงมีความเหมาะสมในการใช้เป็นสมการจำแนกกลุ่มมากกว่าฟังก์ชันที่ 2

ผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนจำแนก (Group Centroids) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม (พิจารณาจากค่า +,-) พบว่า ฟังก์ชันที่ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนจำแนกของนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนาเท่ากับ -1.132 .092 และ 1.040 ตามลำดับ ฟังก์ชันที่ 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนจำแนกของนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนาเท่ากับ -.387 .887 และ -.500 ตามลำดับ ฟังก์ชันที่ 1 ทำให้แต่ละกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยคะแนนจำแนกแตกต่างกันมากกว่าฟังก์ชันที่ 2 ดังนั้นฟังก์ชันที่ 1 จึงเป็นสมการจำแนกกลุ่มได้ดีกว่าฟังก์ชันที่ 2

3.4. การตรวจสอบความถูกต้องในการพยากรณ์การเป็นสมาชิกกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา

ผลการตรวจสอบความถูกต้องของฟังก์ชันจำแนกกลุ่ม ด้วยวิธี Cross-Validation หรือ Leave-one-Out พบว่า ฟังก์ชันที่ได้สามารถจำแนกกลุ่มของนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ถูกต้องโดยเฉลี่ย ร้อยละ 67.2 โดยกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายสามัญทั้งหมด จำนวน 130 คน ฟังก์ชันพยากรณ์ได้ถูกต้อง 86 คน คิดเป็นการพยากรณ์ถูกต้องร้อยละ 66.2 กลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายอาชีพ ทั้งหมด จำนวน 130 คน ฟังก์ชันพยากรณ์ได้ถูกต้อง 86 คน คิดเป็นการพยากรณ์ถูกต้องร้อยละ 66.2 และกลุ่มนักเรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายศาสนาทั้งหมด จำนวน 130 คน ฟังก์ชันพยากรณ์ได้ถูกต้อง 90 คน คิดเป็นการพยากรณ์ถูกต้องร้อยละ 69.2

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์คาโนนิคอลลมาตรฐาน (Standardized Canonical Discriminant Function Coefficients) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายการตัดสินใจเลือกสายการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดีที่สุดคือ อิทธิพลจากพ่อแม่ รองลงมาคือ อิทธิพลจากตนเอง ความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การเชื่อในความสามารถของตนเอง รายได้รวมของครอบครัว เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของผู้เรียน และตัวแปรที่สามารถทำนายได้น้อยที่สุดคือ ความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ คาโนนิคอลลมาตรฐานเท่ากับ 1.192 .979 .691 .545 .322 .239 .129 .070 .047 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

ตัวแปรด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา พบว่าอิทธิพลของพ่อแม่ เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 1 สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มอ้างอิง (Reference group theory) ของไวเฟล และ ฮอลเลอร์ (Woefel and Haller, 1971 : อ้างถึงใน ทศนีย์ พรหมไพจิตร, 2540) ที่ได้กล่าวถึงอิทธิพลของบุคคลสำคัญที่บุคคลใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของตน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะตัวแบบ และ ลักษณะของผู้กำหนด โดยลักษณะตัวแบบ คือลักษณะกลุ่มอ้างอิงในแง่การให้มาตรฐานในการเปรียบเทียบ เช่น เด็กจะมีพฤติกรรมสอดคล้องกับกลุ่มเพื่อน ส่วนลักษณะของผู้กำหนด คือ ลักษณะของกลุ่มอ้างอิงในแง่การกำหนดหรือให้มาตรฐานในการถ่ายทอดความคิด ความเชื่อต่างๆ เช่น บิดามารดาจะถ่ายทอดความคิดความเชื่อต่างๆ เข้าสู่ผู้เรียน ผู้เรียนจะรับความเชื่อเหล่านั้นมาเป็นของตัวเอง และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามความเชื่อนั้น ซึ่ง ซิงเกอร์ (Singer, 1968, อ้างถึงใน ทศนีย์ พรหมไพจิตร, 2540) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการเลือกกลุ่มอ้างอิงของบุคคลว่า บุคคลจะมีแนวโน้มในการเลือกบุคคลอื่นมาเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจด้วยเงื่อนไขของความใกล้ชิด พ่อแม่ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้เรียนต้องการการยอมรับและใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนจึงมีแนวโน้มที่จะเลือกพ่อแม่มาเป็นต้นแบบในการตัดสินใจ สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมทางสังคม (Social Action Theory) ของมอร์ริสันและแมคอินไต้ย (Morrison and Macintiyer 1975 : 21 อ้างถึงใน ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร : 2545 ,23) ที่กล่าวถึงอิทธิพลของบุคคลอื่นที่มีต่อ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือติดต่อสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่ง วิไลวรรณ ศรีสงคราม

และ คณะ (2549 : 250) ได้ให้ความหมายและแบ่งรูปแบบของอิทธิพลทางสังคมไว้ว่า การที่พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งๆ มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น โดยมีทั้งอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ แบ่งได้ 3 รูปแบบคือ การบังคับ (Sanction) บรรทัดฐาน (Norm) และการชี้นำคุณค่า (Value Orientation) พ่อแม่ซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนความคาดหวังของพ่อแม่ จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การแสดงออกและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ผู้เรียนอาจจะเกิดการเลียนแบบ หรือปฏิบัติตามเพื่อให้ได้รับการยอมรับหรือไม่ถูกตำหนิจากพ่อแม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดอบบิ้นส์ (Dobbins, อ้างถึงใน สมบัติ สุขสมบุญ, 2540 : 59) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความปรารถนาและความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนมัธยมปลายจำนวน 492 คน จาก 5 มณฑล ในรัฐหลุยส์เซียนา ผลการวิจัยพบว่า บิดามารดา จะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพและการศึกษาต่อ ส่วนเพื่อนจะมีอิทธิพลรองลงไป ซึ่งอรนุช ภูริสังข์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน สำหรับ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2539 : บทคัดย่อ) ก็ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาระหว่างสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน ของนักศึกษาทั้งสองวิทยาลัยให้เหตุผลตรงกันคือ บิดามารดามีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษามากที่สุด คือร้อยละ 66.3 และร้อยละ 37.8 ตามลำดับ

ตัวแปรด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา พบว่าอิทธิพลจากตนเอง เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 2 สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierachy of Need Theory) (Abraham Maslow, 1970 อ้างถึงใน จิราภา เต็งไทรรัตน์ และคณะ, 2547 : 306) ซึ่งเชื่อว่า การตัดสินใจเลือกของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความต้องการด้านต่างๆ ของตน มนุษย์มีความต้องการทั้งหมด 5 ขั้นด้วยกัน ความต้องการทั้ง 5 ขั้น มีการเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปหาขั้นสูงสุด เมื่อความต้องการในขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการในขั้นสูงต่อไป เช่นเดียวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนซึ่งมาจากความต้องการด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาแตกต่างกันไป

ด้วย สอดคล้องกับ ทฤษฎีของ เมร์ (Maehr Theory) ซึ่ง มาร์ติน เมร์ (Martin Maehr, 1984, อ้างถึงใน ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ โคนศิริ, 2549 : 11-17) นักวิจัยและนักทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมนุษย์ (Human Motivation) ได้อธิบายไว้ว่าบุคคลจะเลือกทุ่มเท ความพยายามและความเอาใจใส่ในการกระทำกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักในความเป็นไปได้ที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ (Action Possibilities) การเชื่อในพลังความสามารถแห่งตน ว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ (Sense of Self-Efficacy) และขึ้นอยู่กับเป้าหมายในสิ่งที่กระทำ (Goal Guiding Performance) ซึ่งมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น เป้าหมายเพื่อการยอมรับจากสังคม เป้าหมายเพื่อเรียนรู้ ตลอดจนเป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ในอนาคต เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ที่แตกต่างกันเหล่านี้ จึงส่งผลให้ผู้เรียนเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาแตกต่างกันไปด้วย ริตเตอร์ (Reeder, 1971 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง, 2547 : 20) นักสังคมวิทยาซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล และตั้งเป็นทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม (The Multiple Factors Theory of Decision Making and Social Action) ก็ได้อธิบายว่า ในการตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลนั้นมาจากเหตุผลหลายประการช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น จุดมุ่งหมาย (Goal) ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการให้เกิดขึ้นจากการกระทำของตน ความเชื่อที่สืบทอดกันมา (Believe Orientation) ของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ความคิด ที่บุคคลเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำ โดยผู้กระทำเลือกแบบของการกระทำให้สอดคล้องกับความเชื่อของเขา ปทัสถานของค่านิยม (Value Standard) คือสิ่งที่บุคคลได้รับมาจากความเชื่อ ทัศนคติ ซึ่งเป็นเกณฑ์การตัดสินใจว่าดีหรือไม่ ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจผู้กระทำจะกระทำตามค่านิยมที่ตนเองเชื่อถือ เป็นต้น ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย (2533 : 210) ที่ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเลือกศึกษาต่อสายอาชีพมีระดับแรงจูงใจหรืออิทธิพลด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ระดับแรงจูงใจที่สูงที่สุดคือ นักเรียนเลือกด้วยตนเอง รองลงมาคือ บิดามารดาแนะนำให้เรียน เรียนตามคนส่วนมาก ครูแนะแนวแนะนำ ผู้อุปการะแนะนำ เรียนตามพี่น้องและญาติสนิท และเรียนตามเพื่อนตามลำดับ

ตัวแปรความคาดหวังของผู้เรียนต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 3 สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์

(Abraham Maslow, 1970 อ้างถึงใน จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ, 2547 : 306) ที่กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจเลือกของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความต้องการด้านต่างๆ มนุษย์มีความต้องการทั้งหมด 5 ชั้นด้วยกัน ได้แก่ ความต้องการด้านสรีระ (Physiological Needs) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความรักหรือสังคม (Belongingness or Social Needs) ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง (Esteem Needs) และความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-Actualization Need) ซึ่งความต้องการในชั้นต่างๆ ของมาสโลว์เป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน โดยคาดหวังว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะสามารถตอบสนองความต้องการของตน เช่น ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีรายได้ที่ดีส่งผลถึงการมีความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน หรือความคาดหวังเกี่ยวกับการมีเกียรติยศชื่อเสียง การได้รับการยอมรับจากสังคมเนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงขึ้นไป ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความคาดหวังเหล่านี้จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียนตัดสินใจหรือเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และศาสนา แตกต่างกันไป ด้วย สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Victor Vroom, 1977 อ้างถึงใน วรรณญา เปรมฤทัย, 2545 : 19) ที่ได้กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectation) เป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผลในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล การตัดสินใจที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์นั้นอาศัยเหตุผลหรือปัจจัยหลายประการประกอบกันไม่ได้เกิดจากเหตุผลหรือปัจจัยเดียว ได้แก่ ความคาดหวังถึงผลตอบแทนที่ได้รับ ความพึงพอใจหรือไม่พอใจในผลตอบแทนที่ได้รับ ผลตอบแทนที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น และโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวังของบุคคล สำหรับทฤษฎีของ เมร์ (Martin Maehr, 1984, อ้างถึงใน ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ โคนศิริ, 2549 : 11-17) ก็อธิบายว่าบุคคลจะพิจารณาในการเลือกทำกิจกรรม ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการกระทำ (Goal Guiding Performance) ซึ่งมีหลายประเภทได้แก่ 1. เป้าหมายเพื่อหวังผลภายนอกตอบแทน (Performance Goals) หมายถึงเป้าหมายที่กำหนดการกระทำไว้ โดยหวังว่าเมื่อทำได้สำเร็จ ตนเองและผู้อื่นจะให้การยอมรับว่าเป็นคนเก่ง มีความสามารถ ได้รับคำชมเชย หรือได้รับรางวัล 2. เป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (Learning Goal) หมายถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในสิ่งที่เรียนโดยตรง 3. เป้าหมายเพื่อผลประโยชน์ในอนาคต (Internalized Future-Utility Goals) หมายถึง เป้าหมายที่หวังผลตอบแทนในระยะยาว เช่น เรียนเพื่อเตรียมให้มีความสามารถและทักษะสำหรับความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนจึงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา แตกต่าง

กันทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังหรือเป้าหมายที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน ผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสโตนและโรเซนเบิร์ก (Johnstone and Rosenberg 1968, quoted in Rogers 1972 :384 อ้างถึงใน โสภันท์ นุชนาถ, 2542:127) ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงความต้องการของนักเรียนวัยรุ่นชาวอเมริกันในการศึกษาต่อระดับวิทยาลัยว่า ต้องการศึกษาคือด้วยเหตุผลใดบ้าง ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงส่วนมาก ต้องการที่จะได้งาน และประกอบอาชีพที่ตรงกับความสามารถของตนและเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ต้องการคบหาสมาคมกับบุคคลมากหน้าหลายตาขึ้น ต้องการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความทันสมัย มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นที่ภาคภูมิใจของพ่อแม่และครอบครัว สำหรับการศึกษาคือต่อสายสามัญในประเทศไทยนั้น ทิพวรรณ นันตระกูล (2544:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาคือต่อเนื่องระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังจากการเรียนว่าจะสามารถพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะได้รับความรู้ในวิชาที่ได้เรียนมา สามารถเรียนต่อในระดับที่สูงได้ หลังจากจบการศึกษาแล้วจะมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ อีกทั้งเป็นการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ อติศร เจริญยงอยู่ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของเยาวชนไทยในชนบท ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความคาดหวัง ด้านการศึกษาของเยาวชน ความคาดหวังด้านอาชีพ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของเยาวชนไทยในชนบท สำหรับการศึกษาคือต่อสายอาชีพนั้น ปริญญา บุญเลิศล้ำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนศรีธนาพานิชย์การเทคโนโลยีเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความคาดหวังในการศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและความคาดหวังในการประกอบอาชีพ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ พุดตาล ศรีเมฆ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านความต้องการ ความก้าวหน้าในอาชีพและความมั่นคงของอาชีพเป็นปัจจัยที่สำคัญระดับมากที่สุดที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

ตัวแปรการเชื่อในความสามารถของตน เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 4 ซึ่งอธิบายได้ด้วยทฤษฎีของ แมร์ (Martin Maehr, 1984, อ้างถึงใน ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ โคนศิริ, 2549 : 11-17) ที่ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลถูกจูงใจให้ทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งคือองค์ประกอบ ด้านความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตน (Sense of Self-Efficacy) โดยบุคคลจะพิจารณาในการเลือกกระทำกิจกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อในพลังความสามารถแห่งตน เชื่อว่าตนมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จก็จะเลือกกระทำกิจกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่เชื่อว่าตนจะสามารถทำได้สำเร็จก็จะไม่เลือกกิจกรรมนั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยก็พบว่า ผู้เรียนที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญมีความเชื่อในความสามารถของตนสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายศาสนา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายสามัญ เป็นการศึกษามีความเข้มข้นเชิงวิชาการ ระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อก็มีความเข้มข้นและมีการแข่งขันกันสูง ดังนั้นในการศึกษาต่อสายสามัญผู้เรียนอาจจะต้องใช้ความพยายามมากกว่าสายอื่น ประกอบกับสภาพของการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนา ทำให้ความเข้มข้นในการเรียนวิชาสามัญน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอหรือประจำจังหวัดที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับโรงเรียนในเมืองใหญ่หรือกรุงเทพมหานครแล้ว ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน การจัดแผนการเรียน ตลอดจนศักยภาพของบุคลากรก็ยิ่งมีมากขึ้น ดังนั้นผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนสูง จึงเลือกศึกษาต่อสายสามัญและผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนต่ำจึงเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาสายอื่นมากกว่า สำหรับการศึกษาศาสนาอิสลามนั้นเป็นการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เน้นการสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ความเข้มข้นของการคัดเลือกเข้าศึกษาก็มีไม่เท่ากับการศึกษาต่อสายสามัญ ผู้เรียนที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองรองลงมา จึงตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ สำหรับการเรียนสายศาสนานั้น เนื่องจากผู้เรียนนับถือศาสนาอิสลาม และอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประชากรร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม บุคคลในสังคมหรือบุคคลใกล้ชิดของผู้เรียนมีการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของหลักคำสอนของศาสนา ผู้เรียนมีการปฏิบัติตามหลักคำสอนพื้นฐานของศาสนาในชีวิตประจำวัน ประกอบกับพื้นฐานความรู้ด้านศาสนาของผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอดจากคนในครอบครัว บุคคลใกล้ชิด และได้รับจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญควบคู่กับวิชา

ศาสนา ผู้เรียนจึงไม่รู้สึกกดดันมากนักในการเลือกศึกษาต่อสายศาสนา ดังนั้นผู้ที่มีความเชื่อในความสามารถของตนน้อยจึงเลือกที่จะศึกษาต่อสายศาสนามากกว่า ซึ่งผลการวิจัยก็สอดคล้องกับการศึกษาของ จำเนียร สุขสมบุญ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสศึกษา : กรณีอำเภอเมืองจังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญศึกษา โดยการเชื่อในความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสายการเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ประพนธ์ กิติญาณทรัพย์ (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครและไม่สมัครเข้ารับการศึกษาต่อชั้นปีที่ 4 ของนักศึกษาวิชาทหารในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความเชื่อ โดยเชื่อในความสามารถของตนว่าจะสามารถเรียนได้ ทำให้นักศึกษาวิชาทหารสองกลุ่มมีการตัดสินใจที่แตกต่างกันนั่นคือ นักศึกษาที่ตัดสินใจสมัครเข้ารับการศึกษาต่อมีความเชื่อในความสามารถของตนสูงกว่านักศึกษาที่ตัดสินใจไม่สมัคร

ตัวแปรรายได้รวมของครอบครัว เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 5 สอดคล้องกับทฤษฎีการแบ่งช่วงชั้นทางสังคม (Horton & Hunt 1984, อ้างถึงใน วรรุญญา เปรมฤดี, 2545 : 13) ได้อธิบายว่า การจัดช่วงชั้นทางสังคม เป็นระบบที่บุคคลในสังคมถูกประเมินให้อยู่ในลำดับขั้นที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ แบบแผนของวิถีชีวิตในสังคม ความสะดวกสบายและอำนาจของสมาชิกในสังคม ซึ่งอาศัยตัวชี้ต่างๆ เป็นเครื่องมือในการวัดและตัวชี้ที่นิยมในการใช้เสมอ ได้แก่ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งความมั่นคงและรายได้ ถือเป็นเกณฑ์การแบ่งช่วงชั้นที่ชัดเจน โดยถ้าบิดามารดามีรายได้สูง สถานภาพทางสังคมก็จะอยู่ในระดับสูง และเป็นการสนับสนุนให้บุตร มีแบบแผนการดำรงชีวิต มีความเชื่อ ความคิด และการตัดสินใจในด้านต่างๆ แตกต่างกับบุคคลที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกันไปด้วย ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม ของรีเดอร์ (Reeder, 1971 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง , 2547 : 20) ก็ได้อธิบายว่า ในการตัดสินใจเลือกของบุคคลนั้น แต่ละบุคคลจะใช้เหตุผลหรือปัจจัยนำมาช่วยในการสนับสนุนการตัดสินใจ โดยมีปัจจัยพื้นฐานเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยดั้งเดิม ปัจจัยผลักดัน และปัจจัยสนับสนุน ซึ่งรายได้รวมของครอบครัวเป็นปัจจัยสนับสนุนอย่างหนึ่งของผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ผู้เรียนจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวของตน โดยผู้เรียนที่ครอบครัวมีรายได้สูงอาจจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้โดยไม่ต้องกังวลกับ

ค่าใช้จ่ายในการเรียน สำหรับผู้เรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อย อาจจะไม่เลือกเรียนในสายการเรียน หรือสถาบันการศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่มากนัก หรือมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการเรียน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยก็พบว่า ผู้เรียนที่ตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญมีรายได้รวมของครอบครัวสูงที่สุดเฉลี่ยเท่ากับ 13,761.53 บาท รองลงมาคือสายศาสนามีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยเท่ากับ 11,776.92 และ สายอาชีพมีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 10,238.46 บาท ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเรียนระดับอุดมศึกษาสายสามัญในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยเอกชน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการเรียนสายอาชีพ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้เรียนที่บิดามารดามีรายได้น้อยตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการเรียนในสายศาสนานั้น แม้การเรียนในประเทศมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก แต่การเรียนสายศาสนาในต่างประเทศก็มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ซึ่งผู้ปกครองที่มีรายได้ดีนิยมที่จะส่งบุตรหลานไปเรียน ผู้เรียนที่สนใจเรียนสายศาสนาจึงเป็นผู้เรียนที่มีรายได้รวมของครอบครัวมากและน้อยคละกันไป ค่าเฉลี่ยของรายได้จึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยก็สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณีย์ สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) และ ปริญาญา บุญเลิศล้ำ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ อรุณช ฐวีสังข์ (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ได้ข้อค้นพบว่า รายได้ของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำธร ธรรมพิทักษ์ (2541: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดพะเยา ได้ข้อค้นพบว่า การที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เช่นรายได้น้อย ทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเรียนต่อด้านอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตามผลการศึกษาก็ขัดแย้งกับการศึกษาของ สมบัติ สุขสมบุญ (2540 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดามีรายได้ที่ต่างกัน ตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีวศึกษาและสายสามัญไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษานั้น เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายจากภาครัฐ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายจึงไม่ส่งผลมากนักต่อการตัดสินใจเลือกสายการเรียน ดังเช่น ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และ ศิริพร ยอดกมลศาสตร์ (2541 : 25) ซึ่งได้ศึกษาสถานภาพคนจนในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่าภาวะเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านอาชีพ ทำให้รายได้น้อยลง

สมาชิกที่กำลังศึกษาต้องออกจากโรงเรียน แต่วิกฤตเศรษฐกิจไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า เพราะส่วนใหญ่ได้รับทุนอุดหนุนจากรัฐบาล แต่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก เพราะผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

ตัวแปรเพศ เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิพันธ์ ศยขอดยิ่ง (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาโทบัณฑิตทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เพศ มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยที่ระดับนัยสำคัญ .01 สอดคล้องกับ วรณีย์ สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยที่ระดับนัยสำคัญ .01 เช่นเดียวกับ ทรงกลด กลิ่นหอม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปาน ขำ) เขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ

ตัวแปรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 7 อธิบายได้ด้วยทฤษฎี ของ แมร์ (Martin Maehr, 1984, อ้างถึงใน ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ โคนศิริ, 2549 : 11-17) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าบุคคลถูกจูงใจให้ทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบหนึ่งคือความเป็นไปได้ที่จะกระทำ (Action Possibilities) หมายถึง บุคคลจะเลือกกระทำกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความตระหนักรู้เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จ ตลอดจนผลลัพธ์จากการกระทำกิจกรรมนั้นด้วย หากการกระทำนั้นมีความเป็นไปได้ที่จะประสบผลสำเร็จและผลที่ได้รับทำให้เกิดความพึงพอใจ บุคคลก็จะเลือกกระทำกิจกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีทางเป็นไปได้ที่จะประสบผลสำเร็จและผลที่ตามมาไม่ดี บุคคลก็จะไม่กระทำกิจกรรมหรือพฤติกรรมนั้น ซึ่งตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรซึ่งบอกถึงความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนอาจจะใช้ในการประเมินความสามารถของตนเองว่า จะสามารถเรียนในระดับอุดมศึกษาได้สำเร็จหรือไม่ บุคคลที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจเลือกเรียนสายการเรียน ที่ใช้ความสามารถไม่มากนัก เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ กำนธ ธรรมพิทักษ์ (2541: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับ อาชีวศึกษาในจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า เกรดเฉลี่ย มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิตยา ประสิทธิประศาสน์ (2548 : 89) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาคณะ บริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี ซึ่งพบว่านักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ต่างกันมีแรงจูงใจในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ วรฉวี สอนพานิช (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ วิทยาลัยในสังกัดกองวิทยาลัย อาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ทองกลด กลิ่นหอม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2545

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปานท่า) เขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียน

ตัวแปรด้านความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของผู้เรียน เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 8 สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theory) ของ วิคเตอร์ วรูม (Victor Vroom, 1977 อ้างถึงใน วรรณญา เปรมฤทธิ์, 2545 : 19) ที่ได้อธิบายว่า ความคาดหวังเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งอยู่ในรูปเป้าหมายของบุคคล แต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า บุคคลจะต้องรับรู้ว่าจะได้สิ่งใดตอบแทน จากการตัดสินใจเลือกกระทำนั้น ซึ่ง รีเดอร์ (Reeder, 1971 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ ยศยอดยิ่ง, 2547 : 20) เจ้าของทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม (The Multiple Factors Theory of Decision Making and Social Action) ได้อธิบายไว้ว่า นอกจากบุคคลจะเลือกตัดสินใจด้วยตนเองแล้ว ความคาดหวัง (Expectations) ของบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ก็เป็นปัจจัยผลักดัน (Push Factor) อย่างหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ โดยบุคคลจะตัดสินใจเลือกกระทำเมื่อเขา เข้าใจว่ามีผู้คาดหวังในตัวเขา ไวเฟล และ ฮอลเลอร์ (Woefel and Haller, 1971 : อ้างถึงใน ทศนีย์

พรหมไพจิตร, 2540) ซึ่งศึกษาในเรื่องบุคคลสำคัญ (Significant Others) ในทฤษฎีกลุ่มอ้างอิง (Reference Group Theory) ได้อธิบายว่า บิดามารดาจะถ่ายทอดความคิด ความเชื่อต่างๆ เข้าสู่เด็ก เด็กจะรับความเชื่อเหล่านี้มาเป็นของตัวเอง และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมตามความเชื่อนั้น ดังนั้นในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ความคาดหวังของพ่อแม่จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาระดับอุดมศึกษาในสายการเรียนที่แตกต่างกันของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สุขสมบูรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านความคาดหวังที่แตกต่างกันของบุคคลที่เกี่ยวข้องของผู้เรียน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อที่ต่างกัน กำธร ธรรมพิทักษ์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา ในจังหวัดพะเยา พบว่า บิดามารดาที่มีอาชีพอาชีพอยู่ในกลุ่มเกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน จะมีผลให้ตัดสินใจเลือกเรียนต่อระดับอาชีวศึกษา เนื่องจากผู้ที่มีอาชีพทั้ง 2 กลุ่มมักมีความคาดหวังในระดับต่ำ ต่อการประกอบอาชีพของบุตร ดังนั้นจึงให้บุตรเรียนสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญ

ตัวแปรด้านความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นตัวแปรที่จำแนกกลุ่มได้ดีเป็นลำดับที่ 9 สอดคล้องกับ ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Victor Vroom, 1977 อ้างถึงใน วรรณญา เปรมฤทัย, 2545 : 19) ที่ได้กล่าวว่า ความคาดหวัง (Expectation) เป็นความเชื่อหรือความคิดอย่างมีเหตุผลในแนวทางที่เป็นไปได้ หรือเป็นความหวังที่คาดการณ์ว่าต้องการจะได้ในอนาคตของบุคคล สำหรับทฤษฎีของ เมร์ (Martin Maehr, 1984, อ้างถึงใน ชูชีพ อ่อนโคกสูง และอนุสรณ์ โคกศิริ, 2549 : 11-17) ก็อธิบายว่าบุคคลจะพิจารณาในการเลือกทำกิจกรรม ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการกระทำ (Goal Guiding Performance) ตัวแปรด้านความคาดหวังของผู้เรียนต่อสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก โดยผู้เรียนที่มีความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน จึงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา แตกต่างกัน สอดคล้องกับไพศาล ธีรวงษ์ และคณะ (2541) ได้ศึกษาความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ วิชาชีพและการศึกษาตามลำดับ สำหรับสาเหตุที่เลือกวิชาดังกล่าว เนื่องจากต้องการเรียนตามความถนัดของตนเองเป็นหลัก รองลงมาคือต้องการเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองภาคภูมิใจ งานวิจัยของ เวหา อรุณวงศ์ และ คณะฯ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัด กำแพงเพชรและตาก ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลในการเลือกสถาบันที่เรียนต่อของนักเรียนได้แก่ ต้องการเรียนในสาขาที่ตรงกับความต้องการ รองลงมาได้แก่ ต้องการเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ บ้านและต้องการเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง สอดคล้องกับ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาระหว่าง สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ เลือกศึกษาต่อในวิทยาลัยรัฐบาลส่วนใหญ่ ให้เหตุผลในการเลือกคือ ในด้านค่าใช้จ่ายการศึกษา ร้อยละ 17.86 ด้านชื่อเสียงของสถาบันร้อยละ 16.79 ในขณะที่นักศึกษาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ ให้เหตุผลในการเลือก ในด้านการสอบเข้าศึกษาต่อได้ง่ายร้อยละ 16.35 และด้านอุปกรณ์ การศึกษาร้อยละ 15.77 วรรณญา เปรมฤทัย (2545 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าในการพิจารณาว่าจะ สมัครเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยใด ค่าธรรมเนียมการศึกษาและการสนับสนุนทางการเงิน เป็นปัจจัย สำคัญที่นิตติพิจารณา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเอกชนศาสนาอิสลาม ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอน ครูแนะแนวหรือผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามารถ นำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยดำเนินการดังนี้

 - ขั้นที่ 1. คัดเลือกตัวแปรที่เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่ม แล้วจัดทำแบบสอบถามเป็นรูปเล่ม
 - ขั้นที่ 2. นำแบบสอบถามไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายที่กำลังตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา สายสามัญ สายอาชีพ และสายศาสนา
 - ขั้นที่ 3. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเข้าสมการพยากรณ์การเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อ ช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้ว่านักเรียนเหมาะสมที่จะเลือกเรียนสายใด
 - ขั้นที่ 4. ดำเนินการแนะแนวหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้น

2.2. ศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียน เช่น ความสนใจในอาชีพของผู้เรียน เพื่อการศึกษาที่กว้างขวางและครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.3. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของผู้เรียนในระดับต่างๆ เช่น ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก เป็นต้น

Prince of Songkla University
Pattani Campus